

PERUNKIRJOITUSSANASTOA

Muhoksen perunkirjojen pohjalta ja siinä järjestyksessä kuin asiat etenevät perunkirjoissa. Julkaistaan tekijän luvalla, Lea Rinne, 2008.

(18.3.2018)

boupteckning	perunkirjoitus
upteckna	merkitä muistiin
upteckning	muistiinmerkintä, muistiinpanot
uppskrifva, uppskrefs	kirjoittaa ylös, kirjoitettiin ylös
wärdering	omaisuuden arviointi
förrätta	toimittaa
åbon	asukas
hosbonde	isäntä
wärdinna	emäntä
hustru	vaimo
enckling, enkling	leskimies
enka, enkia, änka	leskivaimo
gift med	olla naimisissa jonkun kanssa
ogift	naimaton
med döden afgått	kuollut
lämnat efter sig	jättänyt jälkeensä
arvingar	perilliset
arfsandel	perintöosa
möderne	äidin perintö
faderne	isän perintö
morgongåfva	huomenlahja
giftorätt	avio-oikeus
med henne (honom)	hänen kanssaan
samma aflade barn	yhteiset lapset (yhdessä siitetyt)
under äktenskapet	avioliitossa
af förra gifte	edellisestä avioliitosta
af sednare gifte	jälkimmäisestä avioliitosta
afleden	vainaja, kuollut
aflida, aflidit	kuolla, kuoli
efterlefva	vainajan jälkeen elossa oleva
följande barn	seuraavat lapset
son, sönerna	poika, pojat
dotter, döttrarna	tytär, tyttäret
bror, broder, bröder	veli, veljet
syster, systrar	sisar, sisaret
myndig	täysi-ikäinen, itseään hallitseva, täysvaltainen
omyndig	alaikäinen, holhousta tarvitseva, esim. naimaton nainen aina omyndig
oförsörgd	ilman huoltajaa oleva
förmyndare	holhooja
förmynderskapet	huoltajuus
åta sig förmynderskap	ottaa itselleen huoltajuus
bewaka rätt	valvoa oikeuksia, etuja
wederbörande	asiaankuuluva
egendomen	omaisuus
uppge endomen	ilmoittaa omaisuus
qvarlåtenskap	jäämistö
liquidation	loppuselvitys
skifte	omaisuudenjako
dehning	ositus

underrättas
underteckna
påminnas
noga

toimittaa
allekirjoittaa
muistuttaa
tarkasti

thet fasta

skatte hemman
cronohemman
kronojord
bördehemman
nybygge
arfvejord
wärde, wärdje
klyfwa
dela
hälft

kiinteä omaisuus

verotila
kruununtila
kruununmaata
perintötila
uudisrakennus
perintömaa
arvo
jakaa, halkaista
jakaa, osittaa
puolikas

lös egendom

contante penningar
plåtor
i pant

irtain omaisuus

käteistä rahaa
ploatuja
pantattuna

silfver

förgyld bågare
lod

hopeaa

kullattu pikari
luoti, metallit arvioitiin painon mukaan

tenn, koppar och messing

driksstop
djup fat
tennflaska
brännvinspanna med hattor och pipor
kittel
kasare
liusstake
hästklocka

tinaa, kuparia ja messinkiä

juomatuoppi (tuoppi on myös vetomitta)
syvä vati
tinapullo tai lekkeri
viinapannu hatuineen ja piippuineen
kattila
kasari, kattila
kynttilänjalka
hevosenkello

järnredskap

muhr gryta
mat gryta
sällskapsgröta
bihlyxa, yxor
huggyxa
lia, lija, lior, lijor
skiära, skiärör
kat järn
spade, spadar
gräfte, gräftor
band haka, hakor
höögaffel, gaflar
nafvare
wägdrag
dragjärn
reffel bössa
ståhl boga
räf sax
hand såg

rautaesineistöä

muuripata
ruokapata
"seurustelupata", pitopata – isompien vierasmäärien kestitukseen tarvittu pata
piilukirves
hakkuukirves
viikate
sirppi
kolorauta, käytetty puiden koloamiseen esim. tervaspuiksi
lapio
kuokka
panthaka, kuorimarauta puunkuorintaan
heinähanko
näveri, navari, napakaira
seinärauta, nahkanmuokkausväline, seinään kiinnitetty
vetorauta, samanlainen kuin seinärauta
rihlapyssy
teräsjousi, jalkajousi
ketunraudat, sangat
käsisaha

lägg såg	uurresaha, käytetty uurteiden tekoon puuastioiden valmistuksessa
oxhöfla, höfvel	härkähöylä
strykhöfvel	silityshöylä
båshake	puoshaka
harf	äes
skaf järn	hankarauta, hankura, nahkan kaapimisväline, jolla lihat irrotetaan nahkasta
stamp järn	tamppirauta, sepän työkalu, käytetty reikien tekoon rautaesineisiin
ploge, plogar	aura
brännjärn	polttorauta
hammare	vasara
hammare med järn skaft	rautavartinen vasara
hoftång	tongit, hohtimet
taicko	taikko tai tadikko
hästskoor	hevosenkengät
ko skälla, skällor	lehmänkello
häst skälla	hevosenkello

Smedie redskap i ett för alt   sepän työkaluja kaikkiaan
trä redskap med kopp och kaar   puuesineitä - erilaisia astioita

spannemåhl och mjöhl	viljaa ja jauhoja
råg	ruis
korn	ohra
rågmjöhl, kornmjöhl	ruisjauhoja, ohrajauhoja
tunna, tunnor	typpyri
mallas	mallas

hästar och boskap	hevosia ja karjaa
hingst	ori
stod	tamma
swart mahr och swants	musta harja ja häntä
valak häst	valakka
röd häst	punainen hevonen
hast	ontuva
mjölkkande koo, koor	lypsävä lehmä
ung nöt	nuori nauta
gwigä, qwigä	hieho
oxe	härkä
tiure	sonni
kalfv, kalfvar	vasikka
fåhr	lammas
lamb	karitsa
svin	sika
gris, grisar	porsas
galt	karju

diverse persedlar	erilaista sekalaista tavaraa
hand qwarn	käsikivet
boardtacke	pöytäliina
slipsten	liippa, viikatteen hiontaväline
slipsten med järn waf	hiontakivi rautaveivillä eli tahko
wäfstohl	kangaspuut
barkade, obarkade hud	parkittuja, parkitsemattomia nahkoja, vuotia
besman	puntari
säng	sänky
kista med järn beslag	rautaheloitettu arkku, kirstu, kistu

vaippa	villainen peite
pålster	patja
udin	sängyn edusverho
hurst lakan	hurstilakana
säckar af hurst	hurstisäkkejä
läder wäska	nahkalaukku
skinlaucko eller rentsell	nahkalaukku eli rensseli
kärra med järn beslag	rautaheloitetut kärryt
boutelier, buteller	pulloja
finsk bibell	suomalainen biblia eli raamattu
psalmbok	psalmikirja

fiskeredskap och båtar

fiske bradger
laxnät
kulle, kullet eli heitto
not
märknät

kalastusvälineitä ja veneitä

kalanpyydyksiä
lohiverkko
kullenuotta
nuotta
merkkiverkko

åker och åkeredskap

arbetsläde
kappsleda

peltotyökaluja ja ajoneuvoja

työreki
kappireki

gångkläder

klädespersedlar

pitovaatteita

vaateparseleita, vaatteita, vaatetavaraa

miesten vaatteita

kaftan
päls
walmars wijta
pitnilcka
skjorta
lärift
hurst
par ullwantar
piexor
piexband
wepa
med öfwindrag
bälte
bouceroner af lärift
blagarnsbyxor
handskar

kauhtana
turkki
sarkaviitta
pitnilkka, patalakki
paita
palttina
hursti
pari villavanttuita
pieksut
pieksunnauhat
vaippa, viitta
päällystetty, päällinen esim. turkki oli kankaalla päällystetty
vyö
palttinapuseroita
rohdiinhousut
hansikkaat

naisten vaatteita

raskisilje mössa
stycke
taft
duk
regarn tröija
satinströja
lifstycke
öfverdel
nederdel
strumpor
cattun

raskisilkinen myssy
kangaskaitale tai pitsi myssyn reunassa (tykkimyssy)
tafti
liina
regaaniröijy, villaa, kampalankaa
satiiniröijy
liivi
yläosa - liinapaidoissa oli yliset eli yläosa ja aliset eli alaosa
alaosa
sukat
kattuunikangas, painettu puuvilla, tuontikangas

boumuls	puuvilla
harskins foder	jäniksennahkavuori
flanel	flanelli
fris	friisiläinen kangas, ehkä friisinverkaa
calmings	kalminkkikangas, ostokangas
camlot	villainen ostokangas
half ylle	puolivillainen
prickig	pilkullinen
randig	raidallinen
kjortel	hame tai voi olla myös leningintapainen tai liivihame
utnött	kulunut
odugl	kelvoton
större	suurempi
mindre	pienempi
bättre	parempi
sämre	huonompi
gl = gammal	vanha
utsliten	kulunut
söndrig	rikkinäinen
dito	samoin
pant, pantad, pantsatt	pantti, pantattu

Infordningar	saatavia
Afkortningar	lyhennyksiä
skyldig till	velkaa jollekin
Fattigas provision	köyhien provisiot
Lazaretin provision	sairaalan provisiot
Förrättningsmänner	selvitysmiesten palkkiot
förlikning	sopimus
likstohlskon	testamenttilehmä

Af föregående summa behållning belöper på sonen Johans andel
Edellämainitusta summasta ylijäämä tulee pojan Johanin osaksi

Att all Egendom är riktigt och noga upgifven och ej något med wett och wilja undan dölgt betyga under
Ers plikt
Että kaikki omaisuus on oikein ja tarkkaan ilmoitettu eikä mitään ole tietoisesti peitelty vakuuttavat
velvollisuudella

nimet ja puumerkit

Tässä on aina omaisuuden ilmoittajien nimet. Muut perilliset vakuuttavat esim. seuraavasti:
Med ofwanstående uppteckning äro äfven underskrifna nögda utsupra
Ylläolevaan perunkirjoitukseen tyytyvät myös allekirjoittaneet.